

# Джерела українських фразеологізмів



## Мудрість вікова

Фразеологізми — скарби нашої мови і народного досвіду (І. Франко).

**Слово дня:** дратва, цвях.

161


**Визначте, між ким відбувається діалог. Підкресліть фразеологізми. Висловіть припущення про джерела цих фразеологізмів.**

— На що скаржитесьь?

— Та на все. Язик став, як підошва, у горлі наче хто цвяхи позабивав, у животі наче дратвою стягнуло. Очі наче клеєм налиті, у вухах мов шилом штрикає, а самого наче хто на копил натягнув (З книжки «Україна сміється»).



## Шукаємо відповіді на запитання:

- 1 Чому в мові виникають фразеологізми? Хто їх створює?  
Що є поштовхом до появи їх?
  - 2 Для чого потрібні фразеологізми?
-  Відповідно до запитань сформулюйте особисті цілі.





162

Ознайомтеся зі змістом таблиці. Розкажіть про джерела фразеологізмів, доповнюючи відповідь прикладами.

### Джерела фразеологізмів

Спостереження за вчинками людей, родинними стосунками, побутом	<i>з молоком матері</i>
Спостереження за світом природи	<i>мов заячий хвіст, як вітром здуло</i>
Професійна діяльність	<i>на живу нитку, кинути якір</i>
Антична міфологія	<i>нитка Аріадни, ахіллесова п'ята</i>
Біблія	<i>око за око, агнець Божий</i>
Усна народна творчість	<i>як Пилип з конопель</i>
Історія	<i>іду на Ви</i>
Художня література	<i>воювати з вітряками</i>
Вислови відомих людей	<i>Світ ловив мене та не спіймав (Г. Сковорода). Без надії сподіваюсь (Леся Українка).</i>
Запозичення з інших мов	<i>nota bene (зауваж)</i>



**163**

Поясніть значення фразеологізмів. Запишіть їх у такій послідовності:

*I група:* кравецькі, спортивні;

*II група:* рибальські, мисливські.

Кинути якір, з нічийним рахунком, пливти за течією, як з голочки, на хвості сидіти, клювати на живця, на живу нитку, на слід натрапити, не ликом шитий, на ловця і звір біжить, мертвий штиль, білими нитками шитий, на всіх парах, на засідку йти, стріляний птах, держати курс, змотувати вудки, удар нижче пояса, прийняти естафету, як загнаний звір, як на мене шито.

**ПИСЬМОВО!**



165

З'ясуйте значення й джерела фразеологізмів. За потреби зверніться до фразеологічного словника. Перекажіть міфи, з якими пов'язані фразеологізми.

Ні пуху ні пера, скатертю дорога, авгієві стайні, на роду написано, сім п'ятниць на тиждень, молочні ріки й кисільні береги, Соломонове рішення, золоті руки, стати на рушник, дати гарбуза, олімпійський спокій, Прометеїв вогонь.





Що нового я дізналася/дізнався сьогодні на уроці? Я навчилася/навчився.... Ці вміння потрібні мені для того, щоб...

